

בית נחמן

בית הכנסת "אהבת התורה" - איש מצליח
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז צוק"ל

ניתן לשמוע
את שיעוריו של
מרן צוק"ל
בערוץ קול ברמה
או ב'קו בית נחמן':
079-9270505

חודש אלול התשס"ח, יום רביעי כ"ד מנחם אב התשע"ג

נושאי השיעור:

חידושים וביאורים בפרשת השבוע 'שימוש תלמידי חכמים'

(הולך סובב על דברי הנשר הגדול הרמב"ם בהלכות דעות)

שימוש תלמידי חכמים

א. להידבק בחכמים כדי ללמוד מעשיהם. **ב.** לפתוח בראש השנה בור המיועד לתשלוק ויש למכסה בית אחיזה ללא צירים. **ג.** "הגאון האמתי" זה מי שמוכן להודות על האמת. **ד.** להשתדל לישא בתו"ח ולהשיא בתו"ח. **ה.** לכבד תלמידי חכמים. **ו.** לעשות פרקמטיא בשותפות עם כסף של ת"ח. **ז.** תתייעג בתורה ואז תבין. **ח.** ביאורים וחידושים נפלאים בפסוקי פרשת השבוע - פרשת ראה (היכן מצאנו "את" שפירושה "מן"? איסור הבמות, מחיקת אות בס"ת, לתקוע מסמר בכותל המערבי, כשלומדים צריך זכרון והבנה. ועוד חידושים מתוקים).

ולמד כל התורה⁴, למד משימוש החכמים. יש דבר שנקרא "שימוש חכמים", ואת זה לומדים רק כשאתה נדבק בחכמים, "הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע" (משלי י"ג, כ').

צריך להידבק בחכמים כדי ללמוד מעשיהם

ב. יש גמרא בגיטין (דף י"ב) שמספרת שפעם אחת בא משהו לרבי ישמעאל והביא איזה גט באיזה מקום. אמר לו: צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם? אמר לו: כן, ככה הדין שצריך לומר. בא אחר כך תלמיד חכם אחר, נכנס ואמר לו: רבי, זה בארץ ישראל, ולא צריך לומר שם בפני נכתב. אמר לו: "שתוק בני שתוק, כבר יצא הדבר בהיתר". כלומר, אתה באמת צודק, יישר כח, אבל תעשה טובה, אחרי הכל זה בסדר, אז החמרנו קצת, מה יכול להיות? והגמרא מסבירה שבאמת צודק היה רבי ישמעאל! והקושיא של אותו חכם אינה קושיא, כי היה חסר לו פרט. אבל הוא לא רצה לומר לו: מה הקושיא הזאת? תעוף מכאן, אתה ילד קטן, אתה לא מבין כלום... אלא אמר לו: שתוק בני שתוק, הואיל ויצא הדבר בהיתר. **כלומר, יפה אמרת, הקשית יפה. כמה מוסר אדם ילמד מזה!** אדם יפתח את הגמרא בגיטין בדף ו' ע"ב

4. עכשיו קבלתי מכתב ממישהו, אמר: "הרב משה עשה את עצמו תנא ופליג על הרב עובדיה במאתים מקומות!". אני לא מאמין שיש מאתים מקומות, ולמה צריך לספור כמה פעמים הוא תנא ופליג? **יש מקומות שאמר דברים מאד נכונים, ויש מקומות שאולי טעה, יכול להיות. אבל אדם לא צריך לתפוס את הבראשית אדם ככה.** אז נאמר שהראב"ד עשה את עצמו תנא ופליג על הרמב"ם, אתם יודעים כמה פעמים השיג על הרמב"ם? **אלפיים ומאה ועשרים ושמונה השגות.** אני לא ספרתי אותם, ספר אותם בעל ספר מרכבת המשנה אשכנזי, (יש לכם למעלה בספריה את הספר הזה של חכם אשכנזי - הגאון רבי שלמה אב"ד קהל קדוש חלם (ח'עלמא', זה חלם). חלם ידועה אצל האשכנזים כעיר של משוגעים. שמעתם עליה? אומרים שפעם אחת היה להם בעיה, כל חודש בסוף החודש אין לבנה, אנשים הולכים בחוץ ונופלים. מה נעשה? החליטו שיתפסו את הלבנה של אמצע החודש, נשמו אותה וזה... מה עשו? באמצע החודש לקחו איזה קערה מלאה מים, שמו אותה על יד הלבנה, נקלטת בתוך הקערה, הכניסו אותה לבית הכנסת, שמו על זה בד וגמרו, שהלבנה עכשיו תיעלם, יש לנו כאן לבנה... בסוף החודש פתחו את הקערה ולא מצאו אותה. איפה הלבנה? גנבו אותה... חבל, העמדנו שומרים... כמה שמשחקים על חלם הזאת, אבל היה שם גאון עולם. הוא לא ממנה יצא, אלא הוא היה אב בית דין שם - בעל מרכבת המשנה. בסוף ספר 'מרכבת המשנה' הוא כתב שאלפיים מאה עשרים ושמונה השגות יש להראב"ד על הרמב"ם, וסימניך "הלא זהו סך השגות הראב"ד ז"לה"ל על ספר היד החזקה להרמב"ם ז"ע" (אולי לא ככה הלשון בדיוק, תבדקו ותראו אם החשבון מדויק, ככה אני זוכר לפני שנים רבות) **[הערות המערכת: אכן, כלשון רבנו (למעט שינויים קלים) נכתב שם בספר כעוצם זכרוננו של מרן צ"ל].** סלקא דעתך שמישהו יאמר לו: מה, אתה תנא ופליג? תורה היא! אז יש אנשים מקנאים בו. **הרב משה עסק בתורה ביגיעה רבה ונוראה, יחלוק או לא יחלוק - זכותו לחלוק, זכותו לכתוב, זכותו להעיר, זכותו לפרסם, זכותו להקשות, וגם כן זכותו לפסוק.**

א. ¹ הלכות דעות פרק ו' הלכה ב' - **"מצות עשה להידבק בחכמים ותלמידיהם, כדי ללמוד ממעשיהם".** ללמוד מידות, ללמוד דרך ארץ, ללמוד ענוה, ללמוד כבוד, ללמוד הלכות. כשאדם לומד הלכה מתוך ספר, לפעמים לא יבין איזה פרט, ועוד מתחזק בדעתו... אם אדם רגיל בדבר - נגמר. לכן אדם חייב לשמש תלמידי חכמים, לראות איך הם מתייחסים לדברים. למשל, פעם היה רבי **משה לוי זכרוננו לברכה** חזן, והיו כהנים בבית הכנסת, והוא היה מקרא להם: "יברך" - "יברך", "ה" - "ה", "וישמר" - "וישמר", ובספרים כתוב כאשר אומרים "יברך" וכו' יש מלים שהחזן מטה פניו לימין ולשמאל, זה כתוב שם באריכות². ורבי משה היה מקריא לכהנים, והכהנים בכל מלה שבסופה כ"ף (- יברך, וישמר, אליך, ויחונך, אליך, לך, שלום, שבע מלים) מסתובבים ימין ושמאל ואמצע³. רבי משה חשב שגם כאשר הוא מקריא לכהנים, הוא צריך לסובב את פניו. אמר לו **רבי צמח** יבדל לחיים ארוכים: לא, מתי מסובבים את הפנים? דוקא כשאין כהנים, כי כשאין כהנים אז המברך הוא השליח ציבור, "ברכנו בברכה המשולשת, בתורה הכתובה"... לכן הוא צריך להסתכל ימין ושמאל כדי לברך את העם, אבל כאשר אתה בסך הכל מקריא, אתה לא עושה כלום, אתה מקריא להם. אתה רק אומר להם "יברך" - "יברך", "ה" - "ה" וזה הכל, אז מה אתה מסובב? וכי אתה מברך? הכהנים מברכים. רבי משה אמר לו: נכון, חזק וברוך, ועל זה אמרו גדולי "שימושה יותר מלימודה" (ברכות דף ז' ע"ב). **שאדם יבין, אפילו חכם גדול כמו רבי משה לוי שלמד כל הספרים**

1. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ בחודש אלול התשס"ח בהיכל ישיבתנו הקדושה "כסא רחמים" לבחורי ישיבה קטנה, באותה תקופה היה מוסר רבנו מידי שבוע שיעור לתלמידים ברמב"ם הלכות דעות עם ביאורים והוספות כיד ה' הטובה עלי, והבאנו כאן שיעור אחד משיעורים אלו. יזכנו ה' לערוך ולסדר את כל שיעורי רבנו. תודתנו נתונה ללידינו **רבי יוסף חיים נחום הלוי הי"ו** שסמר לדינו הקלטה זו ושכמ"ה. **המערכת.**
2. כתוב בספרים [הוראה לחזן] להסתובב "נגד ההיכל", "לצד ימין", "לצד שמאל", הכל מבוכל. אז **אבא ע"ה** היה נותן כלל קצר ופשוט, אין יותר טוב מהקיצור. **"לעולם ישנה אדם לתלמידיו דרך קצרה"** (פסחים דף ג' ע"ב). זה גם מחזק את הזכרון, ככה אדם זוכר את זה, וגם לא יתבלבל. היה אומר בערבית "וישמר בלימין, ויחונך בלישאר, והכל קבלא". מה הפירוש? "וישמר בצד ימין" - תפנה ימינה, "ויחונך לצד שמאל" - תפנה שמאלה, והשאר הכל ישר. זה כתוב בספרים. רק ששם כתוב נגד ההיכל וכו', אבל פשוט מאד, תמיד ישר, "וישמר" אתה פונה ימינה, "ויחונך" שמאלה. יש היום מי שחולק ואומר "אליך ויחונך" בשמאל. אמרתי לו: לא יתכן, ב"פניו" יש תביר, "אליך" טרחא, "ויחונך" סוף פסוק, ותמיד הטרחא יותר חזקה מהתביר, אז אי אפשר לומר "פניו - אליך ויחונך", מה זה אליך ויחונך? "אליך" למעלה, אבל הוא התעקש - שיתעקש, אין מה לעשות...
3. נתתי לה סימן "נשיאות כפ"ם", המלה "כפ"ם" היא רבים של כ"ף, כלומר כל מלה שכתובה עם כ"ף סופית אתה עושה בה ימין ושמאל ואמצע. וסימן לדבר **ישא** (זה כתוב בברית כהונה חא"ח מערכת הנו"ן אות י'), ראשי תיבות ימין שמאל אמצע.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:40	20:32
ת"א:	18:57	20:29
חיפה:	18:47	20:29
ב"ש:	19:56	20:28

מי הוא "הגאון האמיתי"?

ד. אדם יושב כל היום סגור בבית, חושב שהוא מגיע לרקיע השביעי, והוא משתבש. יכול לקרוא דבר ולא להבין אותו. ולא עוד אלא שאחרי שהדבר יחקק במוחו - ויש אנשים כאלה - אם נכנס הדבר למוח, צריך פטיש להוציא אותו... "אי אפשר, אני אמרתי, אני אחזור בי?... כל העולם כולו לא שוה כלום". אתה צריך לדעת שאתה שוה מה שאתה שוה, אבל אם טעית - אתה לא שוה כלום. מה הפירוש אם טעית? **אם טעית ואתה יודע שטעית, ואתה מתעקש לעמוד בדעתך, אתה לא שוה מאומה.** האדם האמיתי זו מעלה. למה כותבים "הגאון האמיתי"? כותבים "הגאון האדיר", "הגאון המפורסם", "הגאון הגדול". ויש תואר אחר - "הגאון האמיתי". מי זה? **"הגאון האמיתי" זה מי שמוכן להודות על האמת.** פעם שלחו לרבנו הקדוש "תשלח לנו אדם גדול להיות רב באיזו קהילה". אמר להם: שלחתי לכם אדם גדול, ומה היא גדולותו? שאינו בוש לומר אינני יודע! (עיין בירושלמי חגיגה פ"א ה"ח). זו הגדולה האמיתית, שכאשר הוא לא יודע הוא לא מטיח ולא מורח, לא משקר ולא מזייף, לא מטעה, אלא אומר את האמת - "אינני יודע". לא יקרה לך כלום. ולא רק אינני יודע, אלא הרמב"ם שהוא גדול גאוני ישראל אומר: "טעיתי". לא פחות ולא יותר. ומצאתי שככה הרי"ף כותב: "טעיתי ותקנו בספריים". **ככה אדם צריך להיות אמתי. את הדברים האלה לא תלמד אותם בספרים, תלמד אותן רק שתדבק בחכמים האמתיים והישרים,** זהו "ובו תדבק" - תידבק בחכמים ותלמידיהם.

ישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח

ה. **"וכן צריך אדם להשתדל שישא בת תלמיד חכם"** - שישב על יד חותנו וילמד מדות ומעשים טובים. **"וישיא בתו לתלמיד חכם"** - שחתן בתו יאמר לו דברי תורה. יש סיפור שאני הבאתי אותו באחד הספרים של רבי עמוס כהן (ויאמר עמוס ח"ב עמ' רל"ד, נדמה לי השבוע האזכרה שלו, היא בחודש אלול). היה אחד בחוץ לארץ, שם [מלבד מה ש] מברכים על המצה בליל פסח שתי ברכות "המוציא לחם מן הארץ" ו"על אכילת מצה" וביים ובכל החג כולו מברכים רק "המוציא לחם מן הארץ", גם בלילה השני מברכים שתיים, כי הלילה השני בחוץ לארץ

ויראה שככה היו התנאים, ככה היו הצדיקים. את זה לא יכתבו לך בספר, אלא אתה צריך ללמוד להידבק בחכמים ותלמידיהם, ללמוד איך המעשים שלהם.

בור המיועד לתשליוך ויש למכסה בית אחיזה ללא צירים

ג. **"כענין שנאמר (דברים י', כ') 'ובו תדבק'. וכי אפשר לאדם להידבק בשכינה? אפשר להידבק בקב"ה? אי אפשר - אלא כך אמרו חכמים בפירוש מצוה זו, הידבק בחכמים ותלמידיהם."** אתמול הייתה לנו שאלה, בירושלים עושים תשליוך, ויש שמה בורות קדמונים לפני שהיו לנו ברים, והבורות האלה נובעים ממי גשמים, בבתים ישנים יש בורות. אם תרצה לומר תשליוך, יש שמה קצת מים. ויש שמה בבור בית אחיזה, כמו טבעת כזאת שאתה תופס אותה, ומרים את המכסה. ולפני עשרים שנה שאלו אותי שיש חכם אחד - רבי ברוך שרגא שיהיה בריא, שכתב (ברוך שאמר עמ' של"ב) **שלא מספיק בית אחיזה, אלא צריך צירים.** למה לא מספיק בית אחיזה? הספק הוא כיון שזה נקרא כמו בנין, כאילו זה בנוי בקרקע. הרי המכסה הזה הוא ישר עם האדמה, כשאתה לוקח אותו כאילו אתה סותר בנין, כי הוא מחובר לקרקע. זו הסברה. ואם יש בית אחיזה, כתוב בגמרא (שבת דף קכ"ו ע"ב) שזה סימן שהוא עשוי להרים אותו. אבל הוא אמר: מתי זה נכון? בזמננו כשהיו שואבים כל הזמן מים מהבור, אבל כאשר לא שואבים כל השנה, הוא סגור כי יש לנו ברז. אתה פותח אותו ותשליוך לתשליוך, כל שנה אתה מעמיס עליו חטאות ועוד חטאות עד שיתפוצץ... אז הוא סגור, כיון שהוא סגור כל השנה, אז לא יעזור לנו בית אחיזה, אלא צריך שיהיה לו צירים. משהו שאל אותי על זה, ואני עניתי על דבריו, והוכחתי שגם במקרה כזה מועיל בית אחיזה. (חיפשי איפה כתבתי את זה, ומצאתי שזה באור תורה אלול תשמ"ח סי' ר"א אות א') [ונדפס בשו"ת בית נאמן ח"ג חא"ח סי' צ"ג]. ואתמול רבי בנימין אליאס אמר לי: אני מעיד שלפני ארבע עשרה שנה הוא היה באיזה מקום בתשליוך עם הרב עובדיה, והיה שם בית אחיזה, והרב אמר שמותר לעשות בזה תשליוך. זאת אומרת כמו שאמרתי. **עדות כזאת צריך אדם ללכת לתלמיד חכם.**

מאחורי הבית

מה אהבתי תורתך

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי, מבואר במדרש שאמר דוד לפני הקב"ה כל כך אהבתי את התורה, מחמת שכל היום התורה שיחתי. הוי אומר ההתמדה ויגיעת התורה ללא הפסק יוצרת את "מה אהבתי תורתך". מרן רבנו הגדול ראש הישיבה זצ"ל הכ"מ היה ממש כדג שאע"פ שהוא נמצא ומסובב במים רבים, צמא לכל טיפת מי גשמים. על אף שהיה רבנו זצ"ל שרוי בעולמה של תורה בד' אמות של הלכה וכל שיגו ושיחו רק בזה, עדיין היה צמא לכל חידוש בתשוקה נוראה. בשיעור אחד במוצש"ק שיבח מרן את הגאון רבי דוד צבי הופמן (נ"ע) מחבר שו"ת מלמד להועיל. אחר השיעור התקשר אלי נכדו (או נינו) וסיפר לי שפעם היה ויכוח בין חכמי עירו של זקנו ע"ה על איזו מלה תמוהה בפירוש רבי עובדיה מברטנורא, זה פירש כך וזה פירש כך זה בא בפלפולו וזה בא בחריפותו, עד שנכנס הגאון מ"ז הרב הופמן ואמר להם שיש טעות דפוס קטנה בדברי הברטנורא והכל יבוא על מקומו בשלום. אך לא שמעו לדבריו ולא הבו לעצתו ויחמדו בפלפולם ויחפצו בחריפותם וימאסו ביושר עיניו וביושר הגהתו, ואף הוא השיב כנגדם שאחר ימי חלדם והסתלקותם לבית עולמם לא יצא לקבל פניהם רבנו עובדיה ברטנורא ולא יורש העצר, אלא הבחור הזעזער, הוא המדפיס, ויצץ ציץ ויפרח מקלו שכן קיימו את דברו אשר בטעות סופר יסודו...¹ לשמע הסיפור צחקתי, ובקשני לספר זאת למרן עט"ר רבנו הגדול זצ"ל שוודאי ישמח בזה. וכשספרתי למרן רבנו זצ"ל תיכף ומיד שאלני: היכן דברי הברטנורא המדוברים, שכן רצה לעיין בהם מתשוקות לדעת ולעיין בכל מלה של תורה, אך לא היה בידי ד"י השב, ובקשני שאשאל את המספר היכן הדברים, אמרתי לו שמסתמא לא יודעים, אך מרוב תאוותו לתורה אמר לי ומה נפסיד אם נתקשר אולי יידע. התקשרתי ולצערי כמצופה לא ידעו במה מדובר...² 3

אלעד עידאן - מעורכי הבית

1. היו כמה פעמים שחריפים מחודדים כאלה היו מתנגחים זה עם זה בפלפולים וחיידודים בסוגיה זו או אחרת, וכרכו לפעמים על קורי עכביש ממש, משום שלא ידעו, כי הדברים נשתבשו בדפוס וכי התמיהה שהם מתחבטים בה, בנויה על טעות בת טעות ועל גירסת משושבת, וכך הלך הפלפול המחודד והתפשט במתיבתות ובבתי מדרשות. (שרי המאה ח"ב עמוד 118. הובא במאמר מוה"ר הגר"מ סגרון נר"ו בקובץ ויען שמואל תשפ"ה).
2. מרן רבנו זצ"ל מאד הצטער על כגון זה כמו שסיפר בהקדמתו לספר אחרון הגאונים בתנוסה (ושוב נדפס בהקדמה לספרו מגדולי ישראל ח"א): ואספר כאן מה ששמעתי מהרה"ג ר' שלמה בן שמעון (שליט"א) מעשה שנכח בו. פעם הגיע להם ליישוב פורת יוסף הגאון ר' משה אביגדור עמיאל ז"ל רבה של תל אביב (מח"ס דרשות אל עמי ועוד, נפטר י"ג בניסן התש"ה) ונתן שיעור נפלא בסוגיא אחת במשך שעה וחצי, ורבי עזרא עטייה זצ"ל הקשיב קשב רב. לאחר השיעור פנה הגאון לראש הישיבה ואמר לו: "מה דעת כבודו על הפלפול שלי?". אמר לו: "הכל טוב ויפה, שפתיים יישק, אבל... יש דיבור רש"י אחד במסכת שבועות הסותר את כל פלפולו". "לא יתכן!" ענה הגרמ"א עמיאל, ועמד והרצה כל הסוגיא במסכת שבועות בעל פה. אמר לו ראש הישיבה: "הכל טוב ויפה, אבל כבודו שכח מלה אחת בפירוש רש"י שם". ואכן הביאו מסכת שבועות, ויש שם מלה אחת שסתרה את כל הפלפול... שאלתי את הרה"ג הרשב"ש (שליט"א): האם כבודו זוכר במה העניין? אמר: שכחתי הכל... אמרתי בלבי: חבל, לו הייתי שם, הייתי רושם את הדברים למזכרת עולם...
3. בשנת תשס"א אמרתי לרב איזה חידוש נאה בענין "וכמה תוך כדי דיבור, כדי שאילת שלום תלמיד לרב" ונחלקו הפוסקים אי הוי "שלום עליך רבי" או "שלום עליך רבי ומורי" ותליתי זאת במחלוקת הראשונים בסוגיא בברכות (דכ"ז רע"ב), והרב הראה לי פנים שמחות ואמר לי לפרסם זאת בירחון אור תורה. במאמר זה הזכרתי משהו מהרב ולכן העורך (ידידנו הרה"ג רבי ישראל כהן נר"ו) שלח את מאמרי קודם ההדפסה לרבנו ע"ה. באותו זמן הלכתי לבקר בבית סבתא והטלפון בביתה מצלצל ועל הקו רבנו, לא ידעתי את נפשי, אמר לי הרב: רבי אלעד במאמרך הזכרת את חידושי בנא"ר, מי זה? השבתיו שזה הגאון בן אריה וכן נקרא בנא"ר בהגהות וחיידודים בסוף הש"ס, אמר לי: שיהיו בריאים האשכנזים נו"ן סופית עושים אותה כנ"ן רגילה... והנה בתשוקתו לדעת הכל (ושמאמר שעובר תחת ידו יהיה נקי משגיאות) מטריח את עצמו לברר היכן אני ולהתקשר לנער צעיר במנין ובחכמה, אין זה כי אם אהבת תורה מופלגת.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחילת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מבירכה** זצ"ל.

יא. "לא תעשון כן לה' אלקיכם" (דברים י"ב, ד). מה הפשט? הפשט הוא ככה: אל תעשו כן לה' במוות בכל מקום, מזבחות ומצבות וכל מיני דברים. מי אמר שזו הכוונה? כי ככה ההמשך - "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלוהיכם מכל שבטיכם... לשכנו תדרשו ובאת שמה" (שם פסוק ה'). זה הפשט הפשוט, אל תעשו לכם, כל אחד עושה במותו. מה שכתוב במלכים ב' (י"ב, ד, י"ד, ט"ו, ד. שם פס' ל"ה) "רק הבמות לא סרו, עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות". לא הכוונה במוות של עבודה זרה, אלא במוות לשם ה', אבל הם אסורים. למה? כי התורה אסרה אותם, רק בבית המקדש מקריבים, ונאסרו הבמות. לא כל אחד יעשה במה ויאמר: "פה אני מקריב קרבן פסח", "פה אני מקריב קרבן שלמים",

8. עכשיו ההוא - קרי' [מזכיר המדינה האמריקני בממשל אובמה] - הבטיח. קרי' הזה "אם תלכו עמי קרי' ולא תאבו לשמוע לי" (ויקרא כ"ו, כ"א). הבטיח להם שחלילה עם ישראל יסוג לגבולות 67. בזמנו אבא אבן אמר: 'גבולות 67 זה גבולות אושוויץ'. מה זה אושוויץ? מי שזוכר מה זה אושוויץ, יבין את זה. אז רוצים לחזור לגבולות 67 ושיחזרו כל הרוצחים עם דם על הידים, כולם בלי יוצא מן הכלל, ונתניהו אומר: "אין לנו ברירה". אבל יש לך ברירה לקחת ילדים ולהרעוב אותם [בממשלה שהוקמה בתשע"ג]?! זה יש לך ברירה? אז "זה לעומת זה עשה האלקים" (קהלת ז', י"ד).

אין דבר כזה. אבל לעם קשה להיטלטל עד ירושלים, אז כל אחד עושה מה שלבו חפץ. זה מה שהתורה אוסרת.

דין מחיקת אות בס"ת

יב. וחכמים (בפסחים דף מ"ח ע"א ועוד) למדו מזה עוד משהו "ונתצתם וכו' וכו' לא תעשון כן", מכאן למי שנותץ אבן מהעזרה או מהמזבח, מי שמוחק אות בספר תורה על לא דבר, יש לו עבירה של "לא תעשון כן", ובמיוחד מי שמוחק משם הוי"ה או משם אלוהים, אלא אם כן המחיקה היא לצורך תיקון. מה זה לצורך תיקון? למשל בשם הוי"ה במקום ה' כתוב ח' (יחיה) אז זה לא שם הוי"ה, זה "יחיה דעת"... הוא לא כתב הוי"ה, אלא מלה אחרת. במקרה כזה לא מוחקים רק את הדבר הקטן הזה, זה נקרא "חק תוכות", אלא מוחקים את כל הרגל, ואחר כך כותבים אותה מחדש "לשם קדושת ה'". לפעמים יש בעיה, כאשר יש דיבוק דק בה"א, ה"א זו ה"א, אבל יש בה דיבוק דק, היא ספק ה"א ספק חיל"ת. אם נשאיר את זה ככה, זה פסול - זה ח' כי זה דבוק, ואם תמחק את זה, אולי זה כשר. ויש הוכחות שבימי התנאים והאמורים היו עושים גם את האות ה"א דבוקה למעלה⁹. הרמ"א אומר (יו"ד סי' רע"ו סעיף י"א) שבמקרה כזה צריך עיון. מה עושים? לוקחים את היריעה כולה וגוזזים אותה, או שקולפים את שם ה'. רבי ישועה בסיס ע"ה באבני צדק (ביוה דעה שם) אמר שמותר לגרוד את הה"א הזאת שהיא דבוקה למעלה, ולכתוב אותה מחדש. זה לא פשוט בכלל לעשות תיקונים בשם הוי"ה, אם יש איזה תיקון קטן צריך לשאול את הרב, לא כל אחד יעשה את עצמו תלמיד חכם.

לתקוע מסמר בכותל המערבי

יג. והאחרונים האשכנזים הוסיפו עוד חומרא. אמרו שמי שעושה מה שהיו פעם נוהגים לשים מסמרים בכותל המערבי [זה בכלל "לא תעשון כן"]. חשבו שזה מנהג של שטות, אבל המנהג הזה קדמון לפחות ארבע מאות שנה, ונרמז בספר חרדים (פרק ס"ו, וזה מופיע בחק לישראל פרשת ויחי יום ראשון) וכתב אותו בעל ישיביל עבדי (ח"ה סי' ב"ד). אחד הולך לאסוף כסף מחוץ לארץ, והוא לא יודע אם יחזור או לא יחזור, לא היו מטוסים, אלא הולכים באניות. יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים (תהלים ק"ז, כ"ג). חודש, שנים, שלושה. מיטלטל מכאן ומכאן ולכאן, ולפעמים באים גוים ורוצחים אותו. קרו מקרים כאלה¹⁰. אדם הולך ולא יודע אם הוא יחזור או לא יחזור, מה הוא עושה? לפני שהוא הולך הוא מתפלל על יד הכותל המערבי, ותוקע מסמר בכותל המערבי. כלומר: אני קשור אליך, בזכות הכותל ה' יגן עליו שיחזור בשלום. ככה היו

9. מה ההוכחה? הגמרא במנחות (דף כ"ט ע"ב) אומרת: "חזינא להו לספרי דווקני" - ראיתי לסופרים דייקנים, "דחטרי להו לגגיה דח"ת, ותלו ליה לכרעיה דה"א" - היו עושים חטוורת לגגה של הח"ת, ותולים את הכרע של ה"א. אז הגר"א (כמדומני) פירש שהיו עושים אחד משני אופנים לעשות הבדל בין ה"א לח"ת, או שה"א הייתה מגיעה עד למעלה, ואין נדע את ההבדל בין ח"ת לה"א? עושים חטוורת לח"ת. או שה"א לא מגיעה למעלה - כמו שה"א שלנו - ואז לא צריך לעשות חטוורת. "וספרי דווקני" - הסופרים הדייקנים עושים גם את זה וגם את זה. ויש כמה כתבי יד שבאמת נראה שה"א הייתה מגיעה עד למעלה, רק חוט דק. 10. היה תלמיד חכם גדול מחבר ספר הון עשיר על המשניות, שמו רבי עמנואל חי ריקי, והוא נרצח בידי גוים. הלך לאסוף כסף ליישיבה שלו בשנת ת"ק ומשהו (לפני מאתיים ושבעים שנה היה הדבר), והרגו אותו הגוים. אין מה לעשות. ה' ירחם. וראו בכתבי יד שלו שהוא רשם חלום שחלם שנה לפני כן, ראה בחלומו שהוא גלגול של רבי יהודה בן בבא אחד מעשרה הרוגי מלוכה.

בשורה משמחת לשוחרי התורה

א"ה לרגל חשנה וחדשה הבעל"ט
יפתח שיעור קבוע בהלכה מדי יום חמישי
לאור של רבנו הגדול מן ראש הישיבה זצק"ל זיע"א
ובבית מדרשו,

השיעור יימסר ע"י תלמידו המובהק
הגאון הגדול ראש בית ההוראה
רבנו אליהו בנימין מאדאר שליט"א
מחבר הספרים אמרות טוהרות והוראה ברוחה - טוהרה ועד

השיעור יחל בס"ד
ביום חמישי ד' אלול
בשעה 21:30
בענייני אורח חיים

בבית המדרש ארבת התורה - איש מצליח
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב
לתרומות והדפדפות ולפרטים: 03-6932207 שולחן 3

ברוכים הבאים בשם ה'

054.853.6517

עושים. ומי אמר לי שהמנהג הזה קדום לפני ארבע מאות שנה? ספר חרדים כותב כך: **"תקע יתד החזקה אצל כותל מערבי, ויתד בלבבך אחוזות קשורות יפה וכו'".** מה זה "תקע יתד החזקה"? אם הכוונה שתשמור על האמונה, מה זה "יתד החזקה אצל כותל מערבי"? זה פשוט וברור שזה **רומז** למנהג הזה. באו חכמי אשכנז לפני מאה שנה ואמרו: אי וואו, כשאתה תוקע שם מסמר, אתה מוריד קצת עפר מהאבנים, וזה בכלל "לא תעשון כן". דברים בטלים ומבוטלים. למה דברים בטלים? משום שהכותל המערבי זה לא חלק מבית המקדש, זו החומה החיצונית של הר הבית שאין בה קדושה. עובדה שאנחנו מתפללים שמה ונוגעים שמה, משהו מאתנו הולך לטבול לפני כן? לא צריך טבילה¹¹. לכן המנהג הזה קדום, לא צריך להרעיש עליו. היום במקום מסמרים עושים פתק¹².

שמה ונוגעים שמה, משהו מאתנו הולך לטבול לפני כן? לא צריך טבילה¹¹. לכן המנהג הזה קדום, לא צריך להרעיש עליו. היום במקום מסמרים עושים פתק¹².

"דאכיל - יתיב, דחדי - מרקד"

יד. **"כי אם אל המקום אשר יבחר ה' רק שמה תקריבו קרבנות. והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם, ואת מעשרותיכם, ואת תרומת ידכם..."** (דברים י"ב, ו). רשימה ארוכה. **"ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם, ושמחתם בכל משלח ידכם"** (שם פסוק ז). ולמטה (שם פסוק י"ב) כתוב: **"ושמחתם לפני ה' אלקיכם"**. כאן **"לפני ה' אלקיכם"** בפשטא, ולמטה **"לפני ה' אלקיכם"** בזרקא. וגם על זה יש למסרה סימן יפה מאד, המסרה אומרת **"דאכיל - יתיב, דחדי - מרקד"** [מי שאוכל הוא יושב, ומי ששמוח הוא רוקד]. מי שהוא אוכל, הוא יושב¹³. לכן: **"ואכלתם**

11. ובפנים מהכותל פנימה יש מקום שמותר להיכנס. זה המריבה היום בין [הרבה מ] הרבנים הסרוגים לרבנים החרדים. על פי אלה שהם חרדים, צריך בכלל לא להיכנס. למה? כי אם התרת מעט, ימשיכו הלאה, לכן לא נכנסים. וחוף מזה שזה יגורר מחלוקות. פעם אירק שרון בתחילת שנת תשס"א בראש השנה או קצת לפני אואחרי (תחילת השנה שלנו), עלה לחר הבית, והביא שוטרים וכו', ומזה פרצה האינתיפאדה השנייה שלקחה הרבה הרוגים בעוונות מכאן ומכאן, כל זה בגלל שהוא עלה שמה. הרבה יהודים שהולכים לשם זו סכנה. נכון שיש מקום שהוא מותר ללכת אחרי הטבילה, אבל אי אפשר לדעת בדיוק את המקום

כשלומדים צריך זכרון והבנה

טו. אנשים לא רגילים, אינם יודעים שני דברים, כשלומדים צריך גם זכרון וגם הבנה. **זכרון**, לומדים את הפרשה, אתה צריך לזכור את הפרשה עם הניקוד ועם הטעמים. איפה יש הטעם הזה והטעם הזה, ככה אתה מאמין את המוח שלך לזכור. ואת ההבנה, בגמרא, מדוע רש"י כתב ככה, מדוע התבטא ככה, מדוע הגמרא אמרה ככה, מה הקושיא ומה התיורץ, מה אמרו התוספות. צריך את שני הדברים האלה ביחד. אלה שמשיקיעם את עצמם רק בגמרא, אין להם זכרון, הזכרון שלהם פחות מאפס¹⁴. **כשהילד לומד בתלמוד תורה, צריך לתת לו כל שבוע להכין את הפרשה עד שני, עד שלישי, כשמיגיע לכיתה ו' - כיתה ז', הוא כבר צריך לדעת את כל הפרשה בטעמיה, בדקדוקיה, בכוונותיה, ובתרי"ג מצוות התלויות בה...** כשילמד גמרא, דבר שלמד לא ישכח. הוא כבר אימן את המוח שלו. מה שלומד, נמצא בקופסא, תחזור עליו, אפילו יחזור עליו שלוש וארבע פעמים מספיק, יש כאלה שחוזרים מאתים פעם, אין הכי נמי, אבל אדם חייב ללמוד גם זכרון וגם הבנה. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

אומר (בן איש חי פרשת בראשית שנה שניה הלכה כ"ט) שאפשר שהרב"ם סובר שלא יאכל וישתה ביחד, [אבל אם זה רק אחד מהם אין בעיה בעמידה, ועם זאת מצד דרך ארץ יש לשבת בשתיית הכוס]. אבל אפשר לטעון מעט כשהאדם עומד שלא ישפך, ואחר כך ישב וישתה [עיי' בהערות מרן רבנו זצ"ל לבא"ח שם]. בדרך כלל אכילה מיושב, אדם צריך להיות מיושב.

14. פעם שאלו משהו איפה כתוב בגמרא שהמשיח נקרא בר נפלי (יש דבר כזה בגמרא שנקרא "בר נפלי", ורש"י אומר שנקרא "בר נפלי" על שם הפסוק (עמוס ט', י"א) "סוכת דוד הנופלת"? אמר: כן, זה כתוב בסנהדרין בתחילת דף נ"ז. דף נ"ז? שם יש על המשיח? המשיח מופיע בפרק חלק, איך מופיע בדף נ"ז? מתברר שזה בסנהדרין בתחילת הדף, אבל בדף צ"ז! תראה כמה המוח יכול לטעות. ארבעים דף לטעות! למה? כי אדם לא מאמין את המוח שלו להיות בעל זכרון.

בס"ד, כ"א אב תשפ"ה

אל תגעו במשיחי

זכינו לראות בדורנו את פריחת עולם התורה כאשר רבבות בחורי חמד ואברכים יקרים עוסקים בתורה בשמחה ובקדושה. בני תורה הללו, שעליהם גאוונו, הם המחזיקים את העולם בכלל, ואת עם ישראל בפרט.

לימדנו תורתנו הקדושה, אם בחוקתי תלכו (ופירושו רבותינו, שיהיו עמלים בתורה) וכו' ונתתי שלום בארץ. בני התורה היקרים מגינים בתורתם על עם ישראל, ומונעים גזירות ואסונות קשים.

והנה במשך שנות דור זכתה מדינת ישראל לקחת חלק בהחזקת עולם התורה, וזכות זו ודאי עמדה לה לעמוד איתן מול אויביו הרבים, חרבם תבוא בליבם וקשתותם תשברנה.

הלא כאשר מתבוננים בסכנות ובאימים שריחפו מעל ראשיהם של תושבי ארץ הקודש זה עשרות שנים, יודעים שאין אפשרות להתגבר עליהם בצורה טבעית, אלא רק **"כי לא ינום ולא יישן שומר ישראל"**, ולימודם, תפילתם ותחנותיהם של בני הישיבות מלווים ושומרים את חיילי ישראל בשדה המערכה. ויהי רצון שישבו כולם לביתם בבריאות ובשמחה, **כי מלאכיו יצוה לך לשמור בכל דרכיך**.

והנה לדאבונו בתקופות האחרונות, לא רק שבני התורה אינם מקבלים את ההערכה והכבוד הראויים, אלא אף עומדים הם בפני גזירות וסנקציות, המתחדשים חדשים לבקרים, ולמרבית החרפה והצער אף החלו להצר את צעדיהם במעצרים ע"י שלטונות הצבא.

אין ספק שבהתנהלות נוראה וחמורה זו, מדינת ישראל ח"ו כורתת את הענף עליו היא יושבת, והיא גורמת בזה לסכנה ליישוב היהודי כולו.

בחובתנו להביע מחאה נמרצת על הפגיעה המתמשכת והמתגברת בכבוד התורה ונושאי דגלה, ובלשון הברורה ביותר נכריז ונאמר: עולם הישיבות, עטרת תפארת ישראל, ימשיך לצמוח ולהתפתח, חרף כל הרדיפה והפגיעה. **יחד עם כל אחינו בני ישראל אוהבי התורה ולומדיה נעמוד איתן בעוז ותעצומות נגד הצרת צעדי בני התורה, וכל שכן נגד המזימה לכלאם בבתי המעצר.**

ואל בני התורה ומשפחותיהם היקרות, נפנה בקריאה של חיבה, תמשיכו בלימוד תורתנו הקדושה, בשמחה ובטוב לבב, בקדושה ובטהרה, ותתעלמו לגמרי מכל המציקים והמחרפים, ויתקיים בכם הפסוק (ישעיה, ס"ה, ה'), ונראה בשמחתכם והם יבוש.

לסיום הדברים נזכיר את לשונו הזהב של רבנו הגדול מרן ראש הישיבה זצ"ל הכ"מ מדרשתו באירוע סיומי המסכתות השנה: **"אדם צריך לדעת שכל מי שלומד תורה, שום דבר לא יעמוד נגדו. כמה שיעשו לנו אחינו החילוניים, הם אחים שלנו, אבל הם לא יודעים את הערך של התורה. הם לא יודעים שבלי התורה, אין טעם למדינת ישראל. אם כדי לחיות בשקט, הרי אפשר לחיות בכל מקום, אפשר לחיות גם בלונדון, אפשר לחיות גם באמריקה. התורה זו העוצמה שלנו"**.

החותמים בכאב

צמח מאזוז	יצחק ברדא	דוד עידאן	רפאל כהן
אשקלון	החותם לכבוד התורה ולומדיה בברכת כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ		צפת
אליהו בנימין מאדאר	חננאל כהן	יעקב כהן (קזו)	

מורנו הגאון הרב ברדא הוסיף: כולם אמונים על דברי משה רבנו שאמר אלף למטה אלף למטה, והפירוש, כנגד כל חייל שאתה שולח לקרב מול האויב, תשלח כנגדו לעזרתו, לשמירתו, להצלחתו, חייל בצבא ה' לישיבה שיהיה שכפ"ץ לחייל בקרב. ולכן לעולם בחור שיושב ולומד תורה לא יתגייס לצבא להילחם, כדי לא להפקיר בשום פנים ואופן שום חייל בשדה הקרב שהוא לומד להצלחתו והצלחתו ושמירתו.

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי חנואל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

תוכחתו של משה

עורך: הרה"ג ר' אלעזר חזקיהו שליט"א
ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים י"א, כ"ו).

מי יכול להוכיח?

פרשת השבוע פותחת במילה "ראה". דרשו חכמי המוסר, **ראה** ראשי תיבות - ראה אלול הגיע! תמיד סמוך לפרשת ראה מגיע חודש אלול, לכן זה הזמן לשוב בתשובה ולפשפש במעשינו, לראות אם הם הטובים או לא.

רבנו "אור החיים" הקדוש, ביאר את דברי משה בפסוק זה בדרך נפלאה. אדם שרוצה להוכיח אדם אחר ורוצה שדבריו יתקבלו על לבו, צריך שיהיה שלם בכל הבחינות, ברוחניות ובגשמיות. הרי אם יבוא אדם רוחני שכל היום עוסק בתורה ויוכיח את חברו על דברי חולין, יאמר לו חברו: "סליחה, מה אתה מבין בכלל? מה אתה יודע? אם היית מבין בענייני העולם הזה היית מדבר אחרת..." אם כן מי יכול להוכיח? רק אדם שמבין גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, אי אפשר להתוכח אתו.

כך היה משה רבנו עליו השלום. הוא היה נסיך במצרים, גדל בבית המלך, לא היה חסר לו כלום. במדרש מובא (ילקוט שמעוני שמות רמז קסח) שבמשך שנים רבות הוא היה מלך בכוש, היה לו כסף וזהב לרוב. מצד שני ברוחניות הוא היה בשיא המעלה, הוא עלה למרום ובמשך ארבעים יום וארבעים לילה לא אכל לחם ולא שתה מים! הוא הבין גם ברוחניות וגם בגשמיות.

לכן כשמשנה רבנו רצה להוכיח את עם ישראל ולצוותם ללכת בדרך טובה, אמר להם: "**ראה אנכי** נתן לפניכם היום ברכה וקללה". אומר משה: אני - שמבין בענייני

לקרוע את גזר הדין!

יחיד בכפר הקבלה כי אדם חקיניק חקולים ביוקר
לכל שחולק את חקולות ופיתות את עצמו
לחיות, צריכה שחולק
זה פתרון נכונה...

בע"ה מידי יום עורכים פדיון נפש המסוגל לישועות
על פי הסדר שתיקן מון החיד"א ע"י רבני הישיבה שליט"א

פדיון נפש כללי 52 ש"ח לשם
פדיון נפש פרטי 160 ש"ח לשם

למסירת שמת התקשרו: 08-6727523
(אפשר לשלוח הודעה, ר"ק קווי, מענה 24 שעות)

או בעמדות נדרים פלוס

העולם הזה ובענייני העולם הבא - אומר לכם שכדאי לבחור בדרך הטובה ובענייני העולם הבא.

הכל הבל?

שלמה המלך החכם מכל האדם אומר בספר קהלת (א', ב'): "הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל". דוקא שלמה שידע מהו העולם ומה יש לו להציע, הוא יכול לומר: "הכל הבל". חוץ מהתורה הקדושה אין שום דבר. גם בספר משלי (ח', י"א) הוא אמר: "כי טובה חכמה מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה".

דבר זה מצאנו גם בדוד אביו. הוא היה מלך ישראל, לא היה חסר לו דבר בענייני העולם הזה, ואף על פי כן אמר: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (תהלים קי"ט, ע"ב)! דוד שהבין וידע בענייני העולם, הוא שיכול להעיד ולומר שהתורה חשובה מכל.

המוכיח מפראג

אדם אחד הגיע לעיירה מסוימת בארצות אשכנז, ובקש לדרוש בבית הכנסת לעיני כל. שאלו אותו: "מי אתה?". אמר להם: "אני המוכיח מפראג". אנשים שמעו והתפעלו, המוכיח מפראג היה אדם ידוע ומפורסם בדרשותיו הנפלאות. כולם באו בהמוניהם לבית הכנסת בשעה היעודה לשמוע את המוכיח מפראג.

עלה המוכיח ואמר: "דעו לכם מורי ורבותי! אני הייתי עשיר מופלג, היו לי חנויות של זהב ויהלומים, חנויות בגדים ומזון, בניינים רבים, פרדסים וכרמים ועוד. אבל מורי ורבותי, הכל אבד בעיני רע! לא נשאר לי מאומה! לכן 'אל יתהלל עשיר בעושרו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אות' (ירמיה ט', כ"ב-כ"ג)". לאחר שהאריך בדברים וסיים, שאלו אותו הנוכחים: "האם אתה הוא באמת המוכיח הידוע מפראג?". ענה האיש: "לא אמרתי שאני המוכיח הידוע מפראג, אלא אמרתי שאני המוכיח מפראג, העיקר זה לא האומר אלא העיקר זהו הנאמר". ואכן בגלל שהוא עבר את המעשה הזה על בשרו, דבריו עשו רושם על השומעים יותר ממגידים ומוכיחים אחרים.

זוהי תוכחתו של משה רבנו. "ראה אנכי" - מי כמוני יודע מהו העולם הזה, ובכל זאת אני ממליץ לכם בסופו של דבר לבחור בחיים ולבחור בתורה. אנחנו צריכים לזכור את זה, במיוחד היום שאנחנו מוקפים באויבים מבית ומחוץ. ערביי ישראל, עזה, סוריה, לבנון, החותמים בתימן, עיראק ואיראן, ממש מוקפים באויבים! אנשים מפחדים, שרויים בפחד ובהלה, שואלים: "מה יהיה? איך נעמוד מול כולם?". לכן דוקא בימים כאלו צריך להרבות בתורה, ולהרבות בתפילה לקב"ה שימהר לגאלנו וישלח לנו את משיח צדקנו במהרה.

עקבתא דמשיחא

במשנה במסכת סוטה (דף מ"ט ע"ב) מסופר מה יהיה בדור אחרית הימים, בדורו של המשיח. אומרת המשנה: בעקבות משיחא חוצפא יסגא, ויוקר יאמיר [בסוף הגלות לפני ביאת משיח צדקינו, החוצפה והיוקר יתרבו], נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים, בן מגולל אב, בת קמה באמה כלה בחמותה, אויבי איש אנשי ביתו, פני הדור כפני הכלב, הבן אינו מתבייש מאביו, ועל מה יש לנו להשען? על אבינו שבשמים.

כאשר בדור הזה אנחנו רואים שמתקיימים דברי חז"ל, אנחנו לא צריכים להצטער אלא אדרבה לשמוח שזה סימן שהמשיח קרוב לבוא ויגאלנו בקרוב. מר זקני מרן רבי רחמים חי חיותה הכהן זצ"ל בספרו הקדוש "מנחת כהן" על התורה (סוף פרשת בשלח), כתבבשם דודו הגאון רבי מרדכי אמיסי הכהן זצ"ל, שאין כוונת חז"ל בסימנים אלה לייאש ולצער לב ישראל חלילה, אלא כוונתם לשמחם, שבה ידעו שהמשיח קרוב ולא יתיאשו וישברו מדברים אלה. ולכן יש לנו להשען רק על הקדוש ברוך הוא.

להיות חזן ב-4 שעות בלבד!

שני שיעורי רעיון

על ידי החזן **רבי כפיר פרטוש**

לפרטים ורשומות: לקורס הקרוב אליך 058-4143933

כל ספרי מכון ארח צדיקים ניתן להשיג:

באר שבע	בני ברק	ק. גת	אשקלון	ירושלים	נתיבות
0523953805	ישיבת כסא רחמים רח' עוזיאל 25	מחשבה טהורה 0504122763	תנות מוריה 086750841	הספריה הספרדית רחוב דוד 4, 025372265	הרב יהודה חזן 0527679513
				ג. שאול 0548449460	הרב משה כהן 0504104217

הפצה ראשית *9105 שלוחה 6. דרושים עוד נציגים להפצה

"על שלושה דברים העולם עומד..."

תורה

הקדשת יום לימוד
בבין הזמנים
בכלל בתי המדרש
₪ 1200

הקדשת
שעת לימוד
בבין הזמנים בכלל
בתי המדרש
₪ 300

חסד

הלבשת בני תורה
אברכים ובחורי
ישיבות
תרומה ע"ס
₪ 1000
והזכות היא שלך!!!

כאלף לוחמים
באלף בתי המדרש!

לתרומות עכשיו חייגו כעת: *9105 או בהודעה ל36727508 | נדרים פלוס

למען תספר

הרב הראשי לתנועה הגאון רבי פראג' וזאן זצ"ל

קבלתי חוברת "אוצרות תוניסיה", זו חוברת יפה מאד. תמיד הדברים ידועים פחות או יותר. אבל הפעם כתבו על מורי רבי (שלמדתי אצלו אולי חצי שנה) **רבי פראג' וזאן זצ"ל**. הוא היה פקח עצום, היה דורש בחסד בערבית, ונאדם בחסד. כשהיה נואם, כלם היו מהפנטים. יש נשים מלמעלה בעזרת נשים, ויש גברים למטה, וכל מלה שלו מקטיבים לה (אני שמעתי ממנו שתיים-שלוש דרשות). אבל הפקחות שלו היתה מיוחדת. הערבים היו שואלים אותו כל מיני שאלות, ותמיד הוא מוצא את המפלט [פתרון לשאלה]. אחד הדברים, שנה אחת היה כבשו שואפים בו מצות בתונס, והנה הערבים אחרי [מלחמת] ששת הימים התנפלו על המאפייה הזאת והרסו אותה. הגיע פסח, אין לנו מצות. להביא מגורב? המצות שלהם שוכרות את השנים... מה עשו היהודים בתונס? הלכו והביאו מצרפת, ושלחו להם ואמרו: תודה רבה. הגיע ראש השנה, ושלחו מצרפת מעצמם הרבה לחות שנה. הגיעו לחות השנה לרבנות הראשית, משהו דפדף וראה שכתוב שם "המשה בארץ יום העצמאות". אוי ואבוי! בואו! זמן היה מתח גדול מאד בין ישראל ובין תונס וכל מדינות ערב. אמרו: אם דבר כזה יפל ביד הגויים, יעשו לנו שערוריה, אז החליטו לגנו את כל הלוחות האלה, ולהחזיר אותם למקור. אבל נשאר לוח אחד ביד מלשין אחד שהלך עם זה לממשלה, אמר להם: בואו תראו את הרבנות של תונס, יש להם עסק עם ישראל. הם מפרסמים שיום המשה בארץ זה יום העצמאות!

מיד התקשרו מהמשטרה, ואמרו להם: אגחנו מזמינים את הרב הראשי רבי [מרדכי] אמס כהן זצ"ל. הוא היה אז בגיל שמונים ומעלה, והוא גם חלש (לא היה אוכל פמט כלום). אז ענה המזכיר שלו רבי פראג' וזאן [שאחרי פטירת רבי אמס, התמנה לרב הראשי לתנועה] ואמר: **אגחנו חס וחלילה לא נתן לרב שלנו הזמן שיביא להתנחל עם המשטרה!** אפילו אם המשטרה תבוא, אגחנו לא מוכנים. אני בא ומדבר בכוחו של הרב! אמרו לו: תביא לנו יפוי כח [מכתב מהרב שהוא שולח אותו להשיב]. אמר להם: אין בעיה, הביא יפוי כח והלך. והנה הוא רואה שם לוח שנה אחד מנח על השלחן, וחמשה עשר שוטרים, והקומיסר (השוטר הגדול) גם נמצא שם. אמרו לו: מה זה לוח השנה שקבלתם? יש בו את יום העצמאות! אמר להם: זה לא שלנו, זה הגיע אלינו בטעות. והראיה, שכל הזמנים של השבת, כניסת שבת וצאת השבת לא מתאימים לתונס... זה ככלל לא של תונס, בטעות הביאו לנו. אמר לו: אם ככה זה בסדר. החזירו את כלם, ויצא מהם בריא אולם. אמר אחר כך: **אני התפללתי שמהשמים יתנו לי תשובה נכונה, שלא יעשו לי שום דבר. הוא היה מיוחד.**

הוא היה בעל לב זהב, העשירים היו באים בצידי הנוראים לבית הכנסת הגדול בתונס, ותורמים וקונים מצוות בכסף רב. העניים מסקנים יכולים להתחרות עם העשירים! לקנות בשלושים דינר וארבעים דינר? מאיפה יש להם? אז הרב אמר: אני אעשה תקנה לעניים. שכר להם את בית הכנסת הכי יפה. יש שם מוזג אוויר ויש הכל. אמר: **זה בשביל העניים** שייכלו להתחרות עם עניים שגמורתם. מי שהוא עשיר ילך לבית

כנסת אחר, והעניים יהיו כאן. ומי שהוא עשיר הרב אמר לו: תשמע, עליך לשלם לקפת הקהל ארבעים דינר לשנה. אמר לו: למה? אמר לו הרב: אתה עשיר תשלם. ולאחר הוא אמר: אתה תשלם חמשים. והוא שואל: למה אני חמשים? אמר לו הרב: כי יש לך יותר כסף. "ואחרי דברו לא ישנו" (ע"פ איוב כ"ט, כ"ב), מה שהוא אומר ככה עושים. לעניים הוא נתן להם מקום, והכל בסדר. ככה מצאו אפסרות להתפלל, ולומר קדיש, ולומר הפטרה, ולומר הכל.

היה פעם ילד אחד, ושמו **יונה חורי** [א"ה]. הוא ידדנו פה מפיק מרגליות הרב יונה חורי שליט"א] שהיה מקבל כל חדש חמשים דינר דמי כיס מחברת התלמוד. ששה חדשים קבל, הגיע פסח, והמזכיר שנתנת לו את הכסף נסעה לצרפת. שאל אותו רבי פראג', תגידי לי, קבלת את הכסף של פסח? אמר לו: לא קבלתי פיון שהמזכיר נסעה. הרב שלף מכיסו חמשים דינר, ואמר לו: קח את זה. (כשהייתי בתונס המשיכת שלי לחדש היתה חמשים דינר, יותר מאשר הדינר ירד וירד וירד, עד שאין לו ערך. הדינר הוא כמו שקל אחד). נתן לו חמשים דינר ואמר לו: "אני ואלדי, כוד פלוסך" - קח את הכסף שלך. ככה נתן לו בחבה ובאהבה. לכן לא פלא שכלם זוכרים אותו. כשהיה דורש, כל האזנים היו כרויות לשמע את הדרשה שלו. היה אדם מיוחד. תאריך הפטירה שלו בכ"ו מנחם אב. (גליון 422 אותיות ז' - י"א).

עשרה בחורים וכל אחד קבל תרופה אחר

אין נעשה רבי יהונתן איבשיץ ראש ישיבה? בגיל שמונה עשרה הוא התחתן, והיה בזמנו חכם גדול בפראג רבי יונה לאנדסופר (מחבר שו"ת מעיל צדקה) שהיה ראש ישיבה שם. רבי יהונתן עמד בפנה ברחוב ממול הישיבה, וראה את התלמידים של רבי יונה יוצאים מהישיבה, ושאל בחור אחד: "מה הרב חדש לכם היום?" אמר לו: "היום הרב הקשה לנו קשיא עצומה ונוראה", אמר לו: "תגידי לי מה הקשיא". רבי יהונתן שומע את הקשיא, ותוך כדי שמיעה הוא אומר לו: "יש לי תרופה", ואמר לו אותו. הבחור נהנה ואמר: "זה תרופה יפה מאד". אחר כך בא הבחור השני, ותוך כדי רבי יהונתן מכין תרופה חדש לקשיא. הבחור אומר לו: "הרב הקשה לנו היום קשיא נוראה", אמר לו רבי יהונתן: "התשובה שלךה כן וכן". בא הבחור השלישי ורבי יהונתן מכין לו תרופה שלישי וכו', ככה עשרה בחורים וכל אחד קבל תרופה אחר. פלא פלאים. אחר כך באו הבחורים ללמוד אחרי הצהריים אצל הרב שלהם, ואמרו לו: האבנך הוזה יהונתן מפראג אמר לנו תרופה לקשיא, וכלם התחילו לדבר ביחד. אמר להם הרב: "תרי קלי לא משתמע" [=שני קולות לא נשמעים], כל אחד יאמר את התרופה שלו לאט לאט". הראשון מדבר ואחריו השני והשלישי והרביעי וכו' עשרה תרופים! הרב התפלל: מתי הוא הוציא אותם? רק שמע את הקשיא מהבחור הראשון והתחיל "לזרם" תרופים. אמר להם: **"מכאן ולהבא הוא יהיה ראש ישיבה"** ומאז נעשה ראש ישיבה שם. בספרו יצירות דבש (חלק ב' דרוש י"ח) יש דרשה שאמר לכבוד זה שנתמנה אז לראש ישיבה בגיל שמונה עשרה. והוא מפלפל שם פלפולים ארפים, כי הוא היה חריף ומפלפל מאד, והמחן שלו היה חריף בלי סוף. (גליון 85 הערה 16).

לאיתי בספר חדש שקבלתי שאומר לענין הטעם שיש לכסות את הלחם בליל שבת במפה. יש הרבה טעמים, **טעם אחד, שהפת לא תראה את הבשלת שלה**, שהרי לפי התורה: "אָרֶץ חֹטֶה וְשֹׁעֶרָה וְגִפְנוֹ וְתִנְאֶנֶה וְרִמּוֹן" (דברים ח', ח'), החטה - הלחם, קדם לגפן, ואילו בשבת אגחנו עושים קדוש [שנעשה על יין - גפן] לפני המוציא (כי אם נעשה קדוש באמצע סעודה, זה יהיה כמו כל יום, כי תמיד היו רגילים להביא יין בסעודה, אבל אם נעשה לפני הסעודה זה אחרת), אלא שהפת תאמר, למה אתם עושים לי ככה? הרי אני קודמת, לכן מכסים אותה. ויש שם עוד טעם לדבר הזה, כמו הפן שידר במדבר שהיה מקסה. והוא כתב שם כמו שהפנו לבן בן הפסוי לבן, ולכן צריך פסוי גמור ולא שקוף. אבל מחילה מקבולו, הרי הפן זה האכל, זה הלחם - "הוא הלחם אשר נתן ה'

לכם לאכלה" (שמות ט"ו, ט"ו), ואילו שכבת הטל היא המכסה - "ותעל שכבת הטל, ונהנה על פני המדבר דק מחספס" (שם י"ד). והטל היה שקוף, הוא לא לבן ממש, אלא שקוף (כמו שלפפעים יש טל על החלון ואתה רואה שהוא שקוף, אלא מה שאתה לא יכול לראות במדק שהוא - "דק מחספס דק כפפר על הארץ" (שם) אלא רק אחרי שיעלה שכבת הטל). אם פו מי אמר שלא לקחת שקוף? **ולפי דעתי זה אפשרי**, [ואם תאמר] הרי אם תכסה בדבר שקוף הפת תראה? זו לא קשיא, שהרי וכי יש לפת עינים? אין לה עינים, וזה רק רמז שאגחנו מכסים את הפת כדי לקדש על היין, ולכן גם אם אדם לקח מקסה שקוף, לא קרה כלום. (גליון 295 אות כ'. וראה עוד בגליון 346 אותיות ג' - ט"ו).